

RIKSDAGENS SVAR 6/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om straffrättslig preskription

Ärende

Regeringen har till 1999 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om straffrättslig preskription (RP 27/1999 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 1/2001 rd).

Beslut

Nu församlade riksdag har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 9 kap. 9 § och 48 kap. 8 §, sådana de lyder, 9 kap. 9 § i lag 743/1995 och 48 kap. 8 § i lag 578/1995, och
ändras 8 kap. jämte ändringar som följer:

8 kap.

Om preskription

1 §

Preskription av åtalsrätten

Rätten att väcka åtal för brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse på livstid preskriberas inte.

Åtalsrätten preskriberas, om åtal inte har väckts inom

1) tjugo år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse på viss tid över åtta år,

2) tio år, om det strängaste straffet är fängelse i över två och högst åtta år,

3) fem år, om det strängaste straffet är fängelse i över ett och högst två år, och

4) två år, om det strängaste straffet är fängelse i högst ett år eller böter.

Med strängaste straff avses det straff som i den på gärningen tillämpliga straffbestämmelsen är angivet som maximistraff.

För tjänstebrott och brott som begåtts av offentligt anställda arbetstagare är preskriptionstiden dock minst fem år. För miljöförstöring, naturskyddsbrott och byggnadsskyddsbrott är preskriptionstiden tio år.

2 §

När preskriptionstiden för åtalsrätten börjar löpa

De tider som anges i 1 § räknas från den dag då brottet begicks. Om det i brottsrekvisiten föreskrivs att underlåtenhet är straffbart, börjar preskriptionstiden för åtalsrätten löpa den dag då den underlåtna handlingen senast borde ha utförts. Om det i brottsrekvisiten förutsätts att en viss verkan av handlingen har inträtt, räknas tiden från den dag då denna verkan inträdde.

Om den brottsliga gärningen omfattar upprätthållande av ett lagstridigt tillstånd, börjar preskriptionstiden för åtalsrätten löpa först från det att detta tillstånd har upphört.

Preskriptionstiden för åtalsrätten för delaktighet i brott börjar löpa samma dag som preskriptionstiden för åtalsrätten för huvudgärningen.

3 §

När preskriptionen av åtalsrätten avbryts

Åtal anses ha blivit väckt på ett sätt som avbryter preskriptionstiden när den som skall åtalas lagligen har delgivits en stämning eller när straffanspråk mot personen i fråga har framställts i hans eller hennes personliga närvaro vid rättegång.

Väckande av åtal i ett mål som senare avvisas eller i vilket åtalet läggs ned avbryter inte preskriptionen av åtalsrätten.

4 §

Förlängning av preskriptionstiden för åtalsrätten

Preskriptionstiden för åtalsrätten kan på ansökan förlängas en gång med ett år, om

1) förundersökningen av brottet fordrar särskilda tidskrävande undersökningsåtgärder och undersökningen på grund av dessa skulle vara uppenbart oavslutad när preskriptionstiden löper ut,

2) brottet har kommit till förundersökning på ett exceptionellt sent stadium, eller

3) den som skall instämmas att svara för brottet håller sig undan och därför sannolikt inte kan delges en stämning innan preskriptionstiden löpt ut

och ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att preskriptionstiden förlängs.

5 §

Förfarande vid förlängning av preskriptionstiden för åtalsrätten

Beslut om förlängning av preskriptionstiden för åtalsrätten fattas av den domstol som enligt 4 kap. lagen om rättegång i brottmål (689/1997) kan pröva åtal för brottet. Ansökan om förlängning av preskriptionstiden kan göras av allmänna åklagaren eller en målsägande, om denne har i 1 kap. 14 § 1 eller 2 mom. eller 15 § 1 mom. i nämnda lag åsyftad rätt att utföra åtal för brottet. Ansökan skall göras skriftligen innan preskriptionstiden löpt ut.

Ansökan om förlängning av preskriptionstiden skall utan dröjsmål tas upp till behandling av domstolen. Den kan behandlas av tingsrätten då den består av endast ordföranden.

Om det är sannolikt att en viss person kommer att åtalas för ett brott som berörs av en ansökan om förlängning av preskriptionstiden enligt 4 § 1 eller 2 punkten, skall han eller hon ges tillfälle att bli hörd om ansökan. Kallelse kan tillställas den berörde personligen eller per post.

Ändring i ett beslut som har meddelats med anledning av ansökan får inte sökas genom besvär. Klagan över ansökan får anföras hos högre domstol inom trettio dagar. Klagan skall behandlas i brådskanie ordning.

6 §

Preskription som förhindrar utdömande av straff

Rätten att döma ut straff för ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse på livstid preskriberas inte.

Straff för ett annat brott än ett sådant som avses i 1 mom. får inte dömas ut när det från den dag som nämns i 2 § har förflutit

1) trettio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse på viss tid över åtta år,

2) tjugo år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i över två och högst åtta år,

3) tio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i högst två år eller böter.

Ett utdömt straff förfaller, om den dom som gäller straffet inte har blivit verkställbar innan den i 2 mom. nämnda tiden har löpt ut.

7 §

Preskription av yrkande på samfundsbot

Preskriptionstiden för ett yrkande på samfundsbot är densamma som preskriptionstiden för det brott som ligger till grund för yrkandet. Den kortaste preskriptionstiden är dock fem år.

8 §

Preskription som förhindrar utdömande av förelagt vite

Rätten att döma ut ett vite som domstolen har förelagt för att säkerställa rättegången preskriberas två år efter det att vitet förelades.

9 §

Preskription som förhindrar utdömande av förverkandepåföljd

En förverkandepåföljd får inte dömas ut, om straff för gärningen inte får dömas ut på grund av preskription. Den kortaste preskriptionstiden för ett yrkande på förverkande är dock fem år. Om yrkandet på förverkande gäller ett sådant föremål eller ämne som på grund av sin särskilda art eller beskaffenhet och med beaktande av övriga omständigheter i saken kan befaras komma till brottslig användning, preskriberas yrkandet inte.

10 §

När utdömt fängelsestraff förfaller

Fängelsestraff på livstid förfaller inte.

Ett fängelsestraff på viss tid förfaller, om inte verkställigheten av straffet, räknat från den dag då den lagakraftvunna domen gavs, har börjat inom

1) tjugo år, om straffet är över åtta år,

2) femton år, om straffet är över fyra och högst åtta år,

3) tio år, om straffet är över ett och högst fyra år, och

4) fem år, om straffet är högst ett år.

Ett förvandlingsstraff för böter förfaller, om verkställigheten inte har börjat inom tre år från den dag då den lagakraftvunna domen gavs.

11 §

När utdömt samhällstjänststraff förfaller

Ett samhällstjänststraff förfaller på samma sätt som det fängelsestraff som samhällstjänststraffet motsvarar.

12 §

När verkställighet av utdömt straff förfaller i vissa fall

Om verkställigheten av fängelsestraff, samhällstjänststraff eller förvandlingsstraff för böter har avbrutits eller om en villkorligt frigiven har förverkat sin frihet, skall 10 och 11 § på motsvarande sätt tillämpas på den fortsatta verkställigheten. Den tid som leder till att fängelsestraff på viss tid och samhällstjänststraff förfaller bestäms enligt det återstående straffet, och om flera straff har sammanräknats vid verkställigheten av dem, enligt den tid som återstår av det sammanräknade straffet. Tiden skall räknas från den dag då verkställigheten avbröts och, om en villkorlig frihet har förverkats eller om ett villkorligt straff har förordnats gå i verkställighet, från den dag då den lagakraftvunna domen om förverkandet eller verkställigheten gavs.

13 §

När utdömt bötesstraff förfaller

Ett bötesstraff förfaller när fem år har förflutit från den dag då den lagakraftvunna domen gavs, om inte den bötfällde därförinnan har dömts till ett förvandlingsstraff. Om ett förvandlingsstraff har bestämts, har den bötfällde rätt att även efter den nämnda tiden betala böterna på det sätt som föreskrivs särskilt. Vad som ovan föreskrivs om böter gäller även utdömda viten.

En utdömd samfundsbot förfaller när fem år har förflutit från den dag då den lagakraftvunna domen gavs.

14 §

När utdömd förverkandepåföljd förfaller

En förverkandepåföljd får inte verkställas när tio år har förflutit från den dag då den lagakraftvunna domen gavs. Om förverkandepåföljden gäller ett sådant föremål eller ämne som på grund av sin särskilda art eller beskaffenhet och med beaktande av övriga omständigheter i saken kan befaras komma till brottslig användning, förfaller verkställigheten av förverkandepåföljden dock inte.

15 §

Inverkan av utmätning

Om utmätning har förrättats inom preskriptionstiden i syfte att genomföra en verkställighet som avses i 13 och 14 §, får verkställigheten slutföras i fråga om den utmätta egendomen.

16 §

Hur dödsfall inverkar på verkställigheten

Bötesstraff och vite förfaller när den dömda avlider. Om utmätning under den dömdes livstid

har förrättats för att genomföra en verkställighet, får verkställigheten dock slutföras i fråga om den utmätta egendomen.

Om gärningsmannen eller någon annan som är ansvarig för en förverkandepåföljd har avlidit, skall påföljden dömas ut ur dödsboets tillgångar, om inte detta är oskäligt.

Om den som har dömts till en förverkandepåföljd har avlidit, skall verkställigheten riktas mot hans eller hennes dödsbo. Delägarna i dödsboet har dock rätt att inom tre månader från det att egendom ur dödsboet har utmätts eller omhändertagits av staten för verkställande av domen låta den domstol som har behandlat målet i första instans avgöra huruvida verkställigheten skall förfalla därför att förverkandet skall betraktas som oskäligt.

17 §

När preskriptionstiden löper ut

Preskriptionstiden löper ut vid utgången av dygnet före den dag som till ordningsnumret svarar mot preskriptionstidens begynnelse.

18 §

Hänvisningsbestämmelse

I lagen om villkorligt straff (135/1976) bestäms när ett villkorligt straff förfaller.

Om preskription i strafforderförfarande bestäms i lagen om strafforderförfarande (692/1993). Om när ordningsbot förfaller bestäms i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983).

Om preskription av disciplinstraff som ådöms krigsmän och andra personer som underlyder 45 kap. strafflagen bestäms i militära disciplinlagen (331/1983).

Denna lag träder i kraft den _____.

Lag

om upphävande av 5 § 3 mom. lagen om samhällstjänst

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	2 §
Genom denna lag upphävs 5 § 3 mom. lagen den 12 december 1996 om samhällstjänst (1055/1996).	Denna lag träder i kraft den .

Lag

om upphävande av 8 § lagen om villkorligt straff

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	2 §
Genom denna lag upphävs 8 § lagen den 13 februari 1976 om villkorligt straff (135/1976).	Denna lag träder i kraft den .

Helsingfors den 27 februari 2001
